

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა

№ 61

02.12.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (ქვა-ღორღი) გადამუშავება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება: შპს „ქვიშა ბათუმი“;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: ქ. ბათუმი, აკაკი შანიძის ქ. N 3;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 13.10.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „ჯეოკონი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „ქვიშა ბათუმის“ (ს/კ: 445537839) მიერ წარმოდგენილია, ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N3-ში სასარგებლო წიაღისეულის (ქვა-ღორღის) გადამუშავების სკოპინგის ანგარიში.

შპს „ქვიშა ბათუმის“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილი იყო სკრინინგის განცხადება, რაზეც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2021 წლის 22 აპრილის N 2-484 ბრძანებით მიღებულ იქნა სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომლის თანახმად საქმიანობა დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და შპს „ქვიშა ბათუმს“ დაევალა „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით გათვალისწინებული სკოპინგის პროცედურის გავლა.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N3-ში მდებარე 12199 კვ.მ. ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების, შპს „ნაზირი და კომპანია“ საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 05.35.28.246). საწარმოს მიერ დაკავებული ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 4000 მ²-ს. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 422 მ მანძილზე. საწარმო მდებარეობს სამრეწველო

ზონაში, სადაც დაგეგმილია: შპს „ერ ტრანსის“ ანალოგიური პროფილის საწარმოს მოწყობა (დამორება - 85 მ), ასევე ფუნქციონირებს შპს „ბეთლემი 2011“-ის სამშენებლო მასალების დამამუშავებელი საწარმო (15 მ), შპს „DAR CAPITAL“-ის სამშენებლო და მოსაპირკეთებელი მასალების საწარმო (15 მ) და სხვა სამრეწველო ობიექტები. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შპს „ერ ტრანსის“ მიერ სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა-ლორღის) გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა-ექსპლუატაცია ასევე დაგეგმილია შპს „ნაზირი და კომპანია“ საკუთრებაში არსებულ მიწის ნაკვეთზე. საწარმოს საკადასტრო საზღვრიდან მდ. ჭოროხი დამორებულია დაახლოებით 60 მეტრით.

სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, საპროექტო ტერიტორიის დათვალიერებისას გამოვლინდა, რომ პროექტით განსაზღვრული სამსხრევ-დამახარისხებელი დანადგარები უკვე დამონტაჟებულია და საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებულია გადამამუშავებელი სასარგებლო წიაღისეული (ქვა-ლორღი). გამოვლენილი სამართალდარღვევის ფაქტის შესახებ, ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში, შემდგომი რეაგირების მიზნით ეცნობა სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულებას - გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ცნობით უფლებამოსილი თანამშრომლების მიერ, 2021 წლის 22 ნოემბერს განხორციელდა შპს „ქვიშა-ბათუმის“ კუთვნილი სასარგებლო წიაღისეულის გადამამუშავებელი საწარმოს დათვალიერება/შესწავლა. ინსპექტირებისას საწარმოს ქვის სამტვრევი დანადგარი იყო მუშა პროცესში და მიმდინარეობდა ლორღის სველი მეთოდით გადამამუშავება. ამასთან, ინსპექტირების პროცესში ადგილზე დაფიქსირდა ჩამდინარე წყლით სანიაღვრე არხის დაბინძურების ფაქტი. საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 79⁷-ე მუხლის პირველი ნაწილის და 58-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, შედგა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ №061934 და №061933 ოქმები, რომლებიც განსახილველად გადაეგზავნება ქ. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში დაგეგმილია წელიწადში 62 000 მ³ (0-40 მმ ფრაქციის) ლორღის გადამამუშავება (დამსხვრევა, გარეცხვა და ფრაქციებად დახარისხება). ქვა-ლორღის გადამამუშავებისთვის გათვალისწინებულია „SEMAK“-ის მარკის დანადგარი, რომლის შემადგენლობაშია: 15 მ³ მოცულობის ლორღის მიმღები ბუნკერი; როტარული სამსხვრევი დანადგარი; სამტვრევი დანადგარი (წისქვილი); დამახარისხებელი (ცხავი) და სანამი დუმი; ლენტური კონვეირი (7 ერთეული). საწარმოში ქვა-ლორღის გადამამუშავება დაგეგმილია სველი მეთოდით. საწარმოში მაქსიმალური დატვირთვის პირობებში გათვალისწინებულია საათში 25 მ³ ქვა-ლორღის გადამამუშავება. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმო იმუშავებს დღე-ღამეში 8 საათიანი (ერთცვლიანი) სამუშაო რეჟიმით, წელიწადში 310 დღე (25მ³ X 8სთ X 310დღე/წელ = 62 000 მ³).

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ნედლეულით მომარაგება გათვალისწინებულია აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის, ქედის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული კარიერებიდან, სხვადასხვა ორგანიზაციების და კომპანიების მიერ მოპოვებული (ლიცენზირებული) ნედლეულით. ნედლეულის შემოტანა საწარმოს ტერიტორიაზე

განსაზღვრულია ავტოთვიომცლელების მეშვეობით, ბათუმი-ხულოს ავტომაგისტრალის გავლით. შემოტანილი ნედლეული დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე - ღია საწყობებში, საიდანაც ავტომტვირთავის საშუალებით ჩაიყრება (15 მ³ ტევადობის) მიმღებ ბუნკერში, ხოლო ლენტური კონვერით მიეწოდება როტორულ სამსხვრევ აგრეგატს. დამსხვრეული მასა ლენტური კონვერით გადავა სამტვრევ დანადგარში - წისქვილში. მიღებული დამტვრეული მასა ლენტური კონვერით გადადის ცხავზე, სადაც მოხდება დამტვრეული მასის გაცხავება და ფრაქციებად დახარისხება. სხვადასხვა ფრაქციის ინერტული მასალა ასევე ლენტური კონვერების მეშვეობით იყრება სხვადასხვა ფრაქციებად ღია ცის ქვეშ განთავსებულ საწყობებში შემდგომი რეალიზაციისთვის. სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია სასარგებლო წიაღისეულის (ქვა-ლორღის) სველი მეთოდით გადამუშავების ზოგადი სქემა, შესაბამისი ექსპლიკაციით.

სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის ალტერნატივების ანალიზის შესახებ, სადაც განხილულია არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები, მწარმოებლურობის, დატვირთვის შემცირება/გადიდების ალტერნატივები და საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები. საწარმოს განთავსების ალტერნატივის ანალიზის ნაწილში მოცემულია მხოლოდ არსებული ტერიტორიის უპირატესობების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, მითითებულია რომ ტერიტორიაზე განთავსებულია საწარმოო პროცესების უზრუნველყოფისათვის აუცილებელი ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურის ნაწილი, რომელიც გამოყენებული იქნება ტექნოლოგიურ პროცესში. აღსანიშნავია, რომ მოცემული გარემოება საქმიანობის განმახორციელებელს არ ათავისუფლებს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ განსაზღვრული ვალდებულებისაგან - **გზშ-ის ანგარიშში წარმოადგინოს სათანადო ინფორმაცია დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით.** ამასთან, თუ საქმიანობის განხორციელება შერჩეულ ტერიტორიაზე არ იქნება სათანადოდ დასაბუთებული გარემოს დაცვის, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების გავრცელების აღკვეთის კუთხით, განხილული უნდა იყოს ალტერნატიულ ტერიტორიაზე საწარმოს განთავსების საკითხი.

საწარმოს მიერ წყლის გამოყენება დაგეგმილია სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო დანიშნულებით. საწარმოო პროცესში ტექნიკური მიზნებისთვის წყლის გამოყენება მოხდება ხელშეკრულების საფუძველზე შპს „ნაზირი და კომპანია“ ტერიტორიაზე არსებული (ლიცენზირებული) ჭაბურღილიდან. ტექნოლოგიური მიზნებისთვის გამოყენებული წყლის ხარჯი იქნება წელიწადში 80 ათასი მ³. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, წყლის გამოყენება საჭირო იქნება საწარმოო ტერიტორიის დასუფთავებისა და მოსარწყავად. აღნიშნული მიზნით გამოყენებული წყლის რაოდენობა შეადგენს წელიწადში 15 მ³. საწარმოში ტექნიკური მიზნით გამოყენებული წყლის ჩაშვება გათვალისწინებულია საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულ მექანიკური ტიპის სალექარში. სალექარი წარმოადგენს სამსექციან გამწმენდ ნაგებობას, რომლის პარამეტრებია 10x8x1,4 მეტრი. სალექარში დაგროვილი ლამის ამოღება მოხდება ავტომტვირთავის მეშვეობით და დასაწყობდება საწარმოს ტერიტორიაზე. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სალექარში დაგროვილი წყლის ნაწილი ბრუნვითი

წყალმომარაგების პრინციპით, ტუმბოს მეშვეობით მიეწოდება ცხავში, ნაწილი კი არხის გავლით ჩაეშვება მდინარე ჭოროხში. საყოფაცხოვრებო მიზნებისთვის წყლის (148,8 მ³/წელ) მომარაგება განხორციელდება ადგილობრივი წყალმომარაგების სისტემიდან. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო წყლების ჩაშვება განხორციელდება საასენიზაციო ორმოში (5 მ³), საიდანაც ამოღებული სითხე გაიტანება სპეც. მანქანით, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, სასარგებლო წიაღისეულის (ქვა-ღორღი) გადამუშავების პროცესში მოსალოდნელია გარემოში ხმაურის გავრცელება, ასევე მავნე ნივთიერებათა წარმოქმნა და მათ შემდგომი გაფრქვევა ატმოსფერულ ჰაერში. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის წყაროს წარმოადგენენ ტექნოლოგიურ პროცესში ჩართული დანადგარ-მექანიზმები. ხმაური, ასევე შესაძლებელია გამოიწვიოს ნედლეულის შემოზიდვა-დასაწყობებამ და აღნიშნული პროცესის დროს ავტოტრანსპორტის მუშაობამ. ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ძირითადი დამაბინძურებელი ნივთიერებაა არაორგანული მტვერი. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა მოსალოდნელია ნედლეულის ავტოთვითმცლელიდან ჩამოცლისა და ბუნკერში ჩაყრის, ნედლეულის და პროდუქციის დასაწყობების ადგილებიდან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, საწარმოში გათვალისწინებულია სასარგებლო წიაღისეულის სველი მეთოდით გადამუშავება, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობას.

საქმიანობისას მოსალოდნელია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება გათვალისწინებულია კონტეინერებში, რომელიც ხელშეკრულების საფუძველზე გატანილი იქნება ნაგავსაყრელზე. ხოლო სახიფათო ნარჩენების არსებობის შემთხვევაში იგი განთავსდება დაცულ ადგილებზე და გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების მართვის შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციას და ტერიტორიიდან გატანილი იქნება შესაბამისი წესების დაცვით. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, წარმოქმნილი ნარჩენების სახეები, მიახლოებითი რაოდენობები და მათი მართვის პირობები წარმოდგენილი იქნება გზმ-ის ანგარიშში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი წარმოდგენილი არ არის. საპროექტო ტერიტორია ანთროპოგენური ზემოქმედებით სახეცვლილია და ჩამოყალიბებულია ტექნოგონური ლანდშაფტი. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ტერიტორია, მისი ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით, არ გამოირჩევა ცხოველთა და მცენარეთა მრავალფეროვნებით. შესაბამისად, საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ფლორასა და ფაუნაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის. ტერიტორიის სიახლოვეს არ ფიქსირდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები.

საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს არსებული და დაგეგმილი საწარმოო ობიექტების გათვალისწინებით პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი კუმულაციური ზემოქმედება, რომლის დეტალური ანალიზი და შეფასება გზმ-ის ეტაპზე

საჭიროებს დაზუსტებას. გზშ-ის ეტაპზე მნიშვნელოვანია დეტალურად შეფასდეს ატმოსფერულ ჰაერის დაბინძურების და ხმაურის გავრცელების კუთხით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების საკითხები. ამასთან მნიშვნელოვანია გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების მართვის და შერბილების, ასევე პრევენციული ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ქ. ბათუმის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე 2021 წლის 8 ნოემბერს შემოაღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით საჯარო განხილვა გაიმართა ქ. ბათუმში, ხელვაჩაურის გამგეობის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „ქვიშა ბათუმის“, საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „ჯეოკონის“, ქ. ბათუმის და ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია, ხოლო ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე განისაზღვრა გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებების საკითხები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს** იმ პირის/პირების მიერ,

რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;

3.2. გზმ-ის ანგარიში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ადგილზე არსებული ფაქტობრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, სადაც შეფასებული და გაანალიზებული იქნება საწარმოს ტერიტორიაზე ამჟამად არსებული მდგომარეობა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების სახეები.

4. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის აღწერა;
- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- საქმიანობის განხორციელების ადგილის დეტალური აღწერა (საკადასტრო კოდის მითითებით), ტერიტორიის GPS კოორდინატები და Shp ფაილები;
- საწარმოს ტერიტორიიდან დაზუსტებული მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), საავტომობილო გზამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე;
- ინფორმაცია 500 მ რადიუსის საზღვრებში არსებული ნებისმიერი ტიპის საწარმოს და წარმოების შესახებ (მანძილების და საქმიანობის მითითებით);
- საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება საწარმო უბნები და დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის დეტალური სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტების დეტალური ანალიზი, შესაბამისი დასაბუთებით. მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივა, საპროექტო ტერიტორიის ყველა გონივრული ალტერნატივა და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული ალტერნატივა. გზმ-ის ანგარიშის შესაბამის ქვეთავში, დეტალურად უნდა იქნეს დასაბუთებული ობიექტის განთავსების ალტერნატივებიდან შერჩეული ადგილმდებარეობის გარემოსდაცვითი, სოციალური, ეკონომიკური და ტექნიკური უპირატესობები. იმ შემთხვევაში თუ საქმიანობის განხორციელება შერჩეულ ტერიტორიაზე არ იქნება სათანადოდ დასაბუთებული გარემოს დაცვის, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების გავრცელების აღკვეთის კუთხით, განხილული უნდა იყოს ალტერნატიულ ტერიტორიაზე საწარმოს განთავსების საკითხი;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (სიმძლავრე, მასშტაბი);
- საწარმოს ტექნოლოგიური ხაზის და ტექნოლოგიურ ციკლის დეტალური, თანმიმდევრული აღწერა. ამასთან, ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენებული დანადგარების აღწერა და მათი პარამეტრების შესახებ ინფორმაცია;

- ინფორმაცია დაგეგმილი სამუშაო რეჟიმისა და წარმადობის შესახებ (საპროექტო ობიექტის წლიური და საათური წარმადობა);
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რუკაზე ჩვენებით, სქემატური ნახაზებით). მათ შორის წარმოდგენილი უნდა იყოს ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკი, ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის და გატანის პროცედურების სიხშირის მითითებით. ამასთან, მნიშვნელოვანია გათვალისწინებულ იქნეს დასახლებულ პუნქტ(ებ)ში გადაადგილების შესაბამისი პირობები, მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდრაო გზის მორწყვა, ძარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა;
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ, რაოდენობის მითითებით;
- ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების სქემის და გეგმა-გრაფიკის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია გადასამუშავებლად მიღებული ნედლეულისა და წარმოებული პროდუქციის რაოდენობის შესახებ;
- გადასამუშავებლად მიღებული ნედლეულისა და მზა პროდუქტის დასაწყობების პირობების შესახებ ინფორმაცია, დასაწყობების ადგილების მითითებით;
- ინფორმაცია წყლის გამწმენდი ობიექტის - სალექარის შესახებ, განთავსების ადგილის, პარამეტრების და გაწმენდის **ეფექტურობის** მითითებით;
- ინფორმაცია ბრუნვითი წყალმომარაგების და ჩამდინარე წყლის შესახებ, ჩაშვების წერტილის მითითებით;
- სალექარში წარმოქმნილი ღამის მართვის საკითხების აღწერა დეტალურად. მათ შორის: დროებითი დასაწყობების ტერიტორიის აღწერა; გაუწყლოვანების, შესქელებისა და საბოლოო მართვის ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საწარმოს წყალმომარაგების შესახებ. მათ შორის ტექნიკური, სასმელ-სამეურნეო და საწარმოო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის შესახებ ინფორმაცია;
- სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები;
- დეტალური ინფორმაცია საწარმოო და ღია სასაწყობე უბნებზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ;
- მოცემული უნდა იყოს ინფორმაცია კომპანიის საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების (კოდი, დასახელება, რაოდენობა და ა.შ) და მათი შემდგომი მართვის შესახებ საქართველოს კანონის ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად;
- საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციების შესახებ ინფორმაცია;

- საწარმოს სახანძრო უსაფრთხოების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების აღწერა;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის ფარგლებში გამწვანებითი ღონისძიებების შესახებ, გენ-გეგმაზე მითითებით;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია.

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე, სადაც მოცემული უნდა იყოს:
 - ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები (გენ-გეგმაზე მითითებით), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში (მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის ქ. ბათუმისთვის (საკურორტო ზონა) მიღებული შესწორების კოეფიციენტი 0,8 ზდკ);
 - ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები;
 - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
 - ინფორმაცია ჰაერგამწმენდი, აირმტვერდამჭერი სისტემის შესახებ (საპასპორტო მონაცემები; ეფექტურობის დამადასტურებელი დეტალური მონაცემები);
 - ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის და ვიბრაციით გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით;
- ზემოქმედების შეფასება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას, მათ შორის ზემოქმედების შეფასება სატრანსპორტო ნაკადებზე. ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება 500 მ-იან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით. კუმულაციური ზემოქმედება შეფასებული უნდა იყოს გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის, მათ შორის

ატმოსფერულ ჰაერზე, ხმაურზე და სხვ. ასევე მოცემული უნდა იყოს სატრანსპორტო გადაზიდვებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია. გზშ-ის ანგარიშში მითითებული უნდა იყოს კუმულაციური ზემოქმედების შემცირების დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები;

- ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის/გრუნტის ხარისხზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედების შეფასება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი;
- გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად იქნეს ასახული პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე, ასევე განსაზღვრული იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან, უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება;
- ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელების მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- პროექტის ფარგლებში ბიოლოგიურ გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების შეფასება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით; მონიტორინგის გეგმაში აისახოს ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე ზემოქმედებაზე დაკვირვების საკითხი;
- საპროექტო ტერიტორია ემთხვევა „ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიას“ (IBA GE014-ბათუმი) და „ფრინველთა სპეციალურ დაცულ ტერიტორიას“ (SPA16-ბათუმი). აღნიშნულიდან გამომდინარე, საჭიროა, გზშ-ის ანგარიშში აისახოს საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებულ ფრინველთა სახეობებზე, მათზე პროექტის განხორციელებით გამოწვეულ ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული კონკრეტული სახის შემარბილებელი ღონისძიებები;
- პროექტის ფარგლებში შემუშავებული გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მითითებით. დაგეგმილი საქმიანობისას განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმაციის მიზნით, გათვალისწინებული იქნება ინსტრუმენტული მონიტორინგი უახლოეს მოსახლესთან (სიხშირის და კოორდინატების მითითებით);

- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;

6. შენიშვნები, რომელიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზმ-ის ეტაპზე:

- გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტებას და სათანადო დასაბუთებას საჭიროებს ინფორმაცია ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტების შესახებ;
- სკოპინგის ანგარიშში მოცემული ზემოქმედების შეფასება გარემოს სხვადასხვა კომპონენტებზე არ არის სათანადოდ შესრულებული. მოცემულია ზემოქმედების შემაჯამებელი ცხრილები, რომლებიც საკმაოდ ზოგადია, ხოლო ზოგიერთ შემთხვევაში არარელევანტურია საწარმოს საქმიანობასთან მიმართებაში. გზმ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს გარემოზე ზემოქმედების დეტალური ანალიზი, რომელიც სრულ თანხვედრაში იქნება პროექტის მახასიათებლებთან;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი საპროექტო ტერიტორიის GIS კოორდინატები (X-720165.99; Y-4607111.99) არ შეესაბამება წარმოდგენილ Shp ფაილებს და საკადასტრო კოდს, შესაბამისად აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საწარმოს არსებული მდგომარეობის გათვალისწინებით. ასევე წარმოდგენილი უნდა იქნეს საწარმოს მოწყობასთან დაკავშირებული შესრულებული და შესასრულებელი სამუშაოების (არსებობის შემთხვევაში) შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს მდ. ჭოროხში ჩაშვებული (ჩამდინარე) წყლის შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის, ჩამდინარე წყლის მონიტორინგი და ა.შ.);
- დაზუსტებას საჭიროებს სანიაღვრე წყლების მართვის საკითხი, რომელიც გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს დეტალურად, სანიაღვრე სქემის გენ.-გეგმაზე მითითებით;
- დაზუსტებას საჭიროებს სალექარიდან საწარმოო ციკლში დაბრუნებული და მდინარეში ჩასაშვები წყლის რაოდენობების შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს, გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს წარმოდგენილი, ნედლეულის და ქვიშა-ხრემის დასაწყობების ადგილების შესახებ ინფორმაცია. ამასთან, რეგიონის კლიმატური პირობების გათვალისწინებით გზმ-ის ანგარიშში განხილული იქნეს საპროექტო, ნედლეულის/პროდუქციისთვის დახურული ტიპის საწყობის მოწყობის შესაძლებლობის საკითხი;
- არახელსაყრელ მეტეოროლოგიურ პირობებში წარმოების შეზღუდვის ღონისძიებების შესახებ ინფორმაცია;

- შპს „ქვიშა ბათუმსა“ და შპს „ერ ტრანსს“ საქმიანობა დაგეგმილია ერთსა და იმავე ტერიტორიაზე. ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ შპს „ქვიშა ბათუმის“ და შპს „ერ ტრანსის“ ქვიშა-ლორდის გადამამუშავებელ საწარმოებს შორის მანძილი დაახლოებით 85 მეტრია. აღნიშნულის და ასევე საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარე ობიექტების გათვალისწინებით მოსალოდნელია კუმულაციური ზემოქმედება, როგორც ხმაურის ასევე ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების კუთხით, რაც საჭიროებს დაზუსტებას და დამატებით დეტალურ შესწავლას და შეფასებას;
- დაზუსტებას საჭიროებს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ჰაბურდილის და შესაბამისი ლიცენზიის შესახებ ინფორმაცია;
- დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია ლიცენზირებული კარიერების შესახებ, საიდანაც დაგეგმილია საწარმოში სასარგებლო წიაღისეულის შემოტანა;
- დაზუსტებას საჭიროებს საპროექტო ინფრასტრუქტურის განთავსებიდან მდ. ჭოროხამდე მანძილის შესახებ ინფორმაცია.

□ გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით). გზმ-ის ანგარიშში მოცემული უნდა იყოს სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული თითოეული საკითხის შესახებ ინფორმაცია შესაბამისი თანმიმდევრობით;

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „ქვიშა ბათუმის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილ ქ. ბათუმში, აკაკი შანიძის ქ. N 3-ში სასარგებლო წიაღისეულის (ქვა-ლორდის) გადამამუშავების პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოპოვებული, შესწავლილი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზმ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.